

Česká školní inspekce
Jihomoravský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Mateřská škola, Brno, Kneslova 7

Kneslova 7, 618 00 Brno

Identifikátor školy: 600 107 914

Termín konání inspekce: 5. - 6. ledna 2004

Čj.:	12-1013/04-11087
Signatura:	ol2ax125

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek výchovně-vzdělávací práce vzhledem k realizovanému vzdělávacímu programu v mateřské škole
- ❖ materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací práce vzhledem k realizovanému vzdělávacímu programu v mateřské škole
- ❖ průběhu a výsledků výchovně-vzdělávací práce v mateřské škole

CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÉ ŠKOLY

Mateřská škola (dále jen MŠ) je trojtřídní s kapacitou 75 dětí. Zřídilo ji Statutární město Brno, Městská část Brno – Černovice, Bolzanova 1, 618 00 Brno. Budova byla postavena pro účely MŠ a je v provozu od roku 1961. 1. ledna 1996 přešla na právní formu příspěvkové organizace. Její součástí je školní jídelna. Ředitelka byla jmenována do funkce v roce 1983 a v ní na základě konkurzního řízení potvrzena i v dalších letech. Pro školní rok 2003/2004 zapsala 71 dětí a rozdělila do jednotlivých tříd podle věku od tří do pěti, od čtyř do šesti let a od pěti do sedmi let. Provoz MŠ je 6:30 až 16:30 s tím, že se děti v odpoledních hodinách dělí pouze do dvou tříd.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Pětičlenný pedagogický sbor, včetně ředitelky je stabilizovaný, plně kvalifikovaný a tvoří ho zkušené učitelky se střednědobou praxí. Všechny pracují na plné úvazky, které jsou vzhledem k potřebám výchovně vzdělávací činnosti vhodně a účelně rozloženy.

Organizování činnosti a provozu mateřské školy, včetně informačního systému jsou promyšlené. Podporují bezproblémový chod MŠ, který upravují i výstižně zpracované dokumenty. Pracovnice mají jasně a vcelku rovnoměrně rozděleny úkoly, které dlouhodobě plní. Organizační řád určuje jejich kompetence a povinnosti, ale poněkud nevyváženě. Neuvádí práva zaměstnanců a pouze formálně stanovuje funkci zástupkyně, která neměla zatím příležitost příslušné pravomoci uplatnit. Ve skutečnosti téměř veškeré povinnosti spojené s vedením školy realizuje ředitelka sama. Pedagogická rada, jako poradní orgán je funkční. Doložitelným způsobem se zabývá řešením výchovně vzdělávacích problémů, zejména v souvislosti se zavedením nového způsobu plánování výchovně vzdělávací činnosti.

Celkový systém vedení provozních i pedagogických pracovníků má ředitelka promyšlený. Vychází při tom z dlouhodobé znalosti svých podřízených, jejichž vztahy jsou bezkonfliktní, přátelské a příznivě ovlivňují atmosféru MŠ. V rámci udržení těchto vztahů jim vychází vstřícně a respektuje jejich zájmy. Věnovala pozornost i zpříjemnění pracovních podmínek zaměstnancům a vytvořila pro ně vhodné materiální zázemí. Svým přístupem a stylem řízení, i když se na něm ostatní pracovníci téměř nepodílejí, přispívá ke kolegiálním vztahům na pracovišti. Dovede operativně řešit vznikající problémy a cílevědomě prosazovat zájmy a potřeby školy. Vahou své autority ovlivnila pozitivní změnu v pojetí pedagogické činnosti MŠ.

Práci jednotlivých zaměstnanců ředitelka kontroluje, vyhodnocuje ji a v případě nedostatků sjednává okamžitou nápravu. Výchovně-vzdělávací činnost začala cílevědomě sledovat teprve s realizací nového programu. Kontrolu prostřednictvím hospitací se stanovenými cíli a kritérii zahájila až od září roku 2003. Přestože její četnost nebyla příliš vysoká, je zřejmé, že měla pozitivní vliv na zlepšení kvality výchovně-vzdělávací práce, v důsledku velmi dobře prováděné analýzy. O to více chybí provádění následných kontrol k odstranění zjištěných nedostatků, ke kterým ředitelka zatím nepřistoupila a nabízející se vhodnou příležitostí k posílení kvalitativního posunu v práci učitelek tak pružně nevyužila.

Významnosti dalšího vzdělávání si je ředitelka vědoma a podporuje ho především tím, že jej finančně zabezpečuje. Sama je velmi aktivní a zúčastňuje se velkého množství seminářů, z nichž předává nové poznatky svým kolegyním. Jejich další vzdělávání nějak cíleně neplánuje. Přesto většina akcí, které si učitelky vybíraly převážně jen podle vlastního zájmu, korespondovaly s potřebami školy.

Zaměstnance ředitelka hodnotí a odměňuje diferencovaně na základě znalostí jejich odborných i osobnostních předpokladů. Pro hodnocení výchovně-vzdělávací činnosti ředitelka vytvořila kritéria, která umožňují pracovnícům účinné sebehodnocení a podněcují k dalšímu odbornému růstu.

Personální podmínky výchovně-vzdělávací práce jsou velmi dobré

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Mateřská škola je umístěná v účelové budově, v klidné části města Brna. Je obklopená velkou školní zahradou, která je vhodně prostorově členěná a účelně vybavená pro rekreační a relaxační činnosti dětí. Velké travnaté i zpevněné plochy, terénní nerovnosti, značné množství vzrostlých listnatých i jehličnatých stromů i vybavení dřevěnými a kovovými průlezkami, pískovišti i mlhovištěm umožňuje využívání zahrady ve všech ročních obdobích.

Budova mateřské školy je prostorná a zajišťuje velmi dobré podmínky k naplňování výchovně-vzdělávacího programu. Prostory MŠ jsou bezpečné, čisté a vkusně upravené. Jejich výzdobu tvoří hlavně keramické práce učitelek, které jsou sice velmi pěkné a svým způsobem i vystihují zaměření školy, ale tvůrčí činnosti dětí neodrážejí. Třídy jsou dostatečně velké a funkčně vybavené postupně modernizovaným nábytkem. Ten je převážně otevřeného policového typu, variabilní, přiměřený tělesné výšce dětí, účelně prostorově uspořádaný. Dětem dává dostatek příležitostí pro jejich činnosti. Malé možnosti však třídy skýtají pro sportovní vyžití dětí. Knihovna je učitelkám volně přístupná a bohatá.

Vybavení tříd pomůckami, hračkami, literaturou a didaktickou technikou je funkční. Veškeré potřeby jsou umístěny v dosahu dětí a ty je přirozeně využívají. Velmi dobře a kvalitně jsou zajištěny hudební a výtvarné činnosti. Dostupnost a pravidelné využívání příslušných pomůcek pozitivně ovlivňují úroveň dětských dovedností v těchto oblastech. Velkým kladem pro rozvíjení výtvarně-pracovních dovedností je využívání keramické pece, kterou škola vlastní. Nedostatečné je však vybavení tělovýchovnými pomůckami a náradím, což má nepříznivý vliv na množství příležitostí, které jsou potřeba k rozvoji pohybových aktivit a dovedností dětí.

Využívání materiálních zdrojů ředitelka pravidelně sleduje a vyhodnocuje. K jejich doplňování se jí daří získávat i příležitostně sponzorské dary. Velkou péčí věnuje obnovování materiálně-technického vybavení. Promyšleně a uvážlivě ho plánuje, s ohledem k potřebám dětí

a k naplňování vzdělávacího programu školy. Širší veřejnosti ho nenabízí. Ve spolupráci se zřizovatelem postupně a promyšleně modernizuje technický stav budovy.

Materiálně-technické vybavení školy je ve vztahu k naplňování výchovně-vzdělávacího programu velmi dobré.

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Realizace výchovně-vzdělávacího programu

V září 2003 nastolila mateřská škola změnu v plánování a realizaci výchovně-vzdělávací práce. Vyjádřila ji i ve „Školním vzdělávacím programu“ (dále ŠVP), který vytvořila podle Rámcového programu pro předškolní vzdělávání (Věstník MŠMT, ročník LVII, sešit 5, 2001, č.j. 14 132/01-22). Jeho záměry odpovídají současným preferovaným cílům v předškolní výchově a vzdělávání. Mateřská škola navázala na svoje předchozí zaměření „Výchova tvořivosti keramikou“ a do ŠVP ho zařadila. Jedná se však spíše jen o mechanické včlenění, než o integrované pojetí. V návaznosti na školní program vytváří každá třída svůj vlastní „Třídní vzdělávací program“, který vychází z jejich podmínek.

Realizace výchovně-vzdělávacího procesu je v souladu s obecnými cíli předškolní výchovy.

Vedení povinné dokumentace je průkazné. Dokumentace zachycující průběh výchovně-vzdělávací práce je vedena, ale její průkaznost je jen částečná.

Kontrolní činnost při naplňování výchovně-vzdělávacího programu byla v MŠ zavedena teprve nedávno, spolu se ŠVP. Systém je sice promyšlený a dobře nastavený, ale ne dost pružný. Ředitelka v návaznosti na hlavní záměry školy věnovala pozornost struktuře třídních vzdělávacích programů. Unikly jí však základní nedostatky, vztahující se k souladu sledovaných cílů s obsahem činností dětí. Přijatá opatření pak neodpovídala potřebám realizace výchovně vzdělávacího procesu.

Systém kontroly plnění vzdělávacího programu byl jen částečně účinný.

Organizace, průběh a vyváženost činností dětí v průběhu dne většinou splňovaly požadavky na dodržování psychohygienických zásad. Chyběla pouze důslednost učitelek při realizaci pitného režimu a větší promyšlenost při stanovení doby pro odpolední odpočinek podle potřeb jednotlivců. Požadavky kladené na děti většinou odpovídaly věku, ne vždy však respektovaly jejich individuální předpoklady.

Informační systém vůči rodičům je založen na běžných formách kontaktu mezi školou a zástupci dětí.

Organizace výchovně-vzdělávací práce odpovídá specifickým cílům předškolní výchovy a vzdělávání.

Škola při tvorbě „Školního vzdělávacího programu“ respektovala RPPV a zpracovala plán sebeevaluace. Stanovila si i kriteria k sebehodnocení a využívá jich při posuzování vlastní práce.

Průběh a výsledky výchovně vzdělávací práce

Pedagogická a odborná způsobilost všech pedagogických pracovníků měla pozitivní vliv na kvalitu výchovně-vzdělávací práce.

Spontánní činnosti

Motivace ke spontánním činnostem spočívala ve volné dostupnosti hraček a v některých třídách i v cílené nabídce pomůcek. Hračky lákaly svoji novostí a vyzývaly k obeznámení se s nimi, neboť je děti dostaly teprve nedávno (k vánocům). I prostředí tříd, tam kde bylo nově doplněno a upraveno, skýtalo překvapení a podněcovalo ke hře. Děti toho přirozeně a s chutí využily. Hrály si klidně a se zaujetím. Činnosti však dost často střídaly, neboť je z nedostatku podnětů nedokázaly dále rozvíjet. S hračkami zejména starší děti spíše jenom manipulovaly, než aby objevovaly možnosti jejich využití k rozvoji hry, hlavně její obsahové stránky. Při spontánních činnostech učitelky vycházely pouze ze zájmu dětí, ale nedokázaly je promyšleněji motivačně propojit s činnostmi řízenými. Jenom v jedné třídě probíhala výchovně-vzdělávací práce integrovaně. Hodnocení projevů dětí mělo převážně motivační účinek, neboť bylo průběžné, aktuální a do značné míry i adresné.

Při plánování spontánních aktivit se projevila určitá nejasnost. Učitelky si jejich cíle stanovovaly jen ojediněle, anebo je zaměňovaly s cíli pro řízené činnosti. Hry však připravily tak, že si děti měly možnost vybrat mezi spontánními a skupinově řízenými aktivitami, což podporovalo jejich schopnost rozhodování a upevňovalo pocit svobody i sebedůvěry. Činnosti si většinou organizovaly děti samy, bez výraznějšího zásahu a podpory dospělých. Mohly se plně realizovat, volně manipulovat s pomůckami, využívat své schopnosti a dovednosti. Většinou si hrály smysluplně, soustředěně a hračky používaly účelně. Příliš však spolu nespoupracovaly. Jistou dávkou fantazie i představivosti při hrách uplatňovaly, ale učitelky jim je nepomáhaly vhodným způsobem více rozvíjet. Celkový průběh činností byl díky postupně zařazené svačince ve většině tříd plynulý. Přispěl tak i ke klidné a pozitivní pracovní atmosféře, která ve třídách panovala. Děti projevily k učitelkám důvěru a velmi přirozeně navazovaly verbální kontakt. Byly velmi komunikativní a ohleduplné. Vztahy mezi nimi byly kamarádké, bez vážnějších konfliktů.

Spontánní činnosti měly velmi dobrou úroveň.

Řízené činnosti

Řízené činnosti byly v některých třídách organizovány v průběhu her, v jiných tvořily samostatný blok. Tomu pak odpovídala i motivace. V prvním případě podněcovala dětskou aktivitu přirozeně, ve druhém měla podobu spíše verbálních pokynů a děti přistupovaly k činnostem spíše zvykově. Přesto o ně projevily zájem, neboť se vyznačovaly humorným či zábavným charakterem, byť svoji podstatou a motivačně měly k probíranému tématu vztah jen okrajový. Pro hodnocení dětských projevů používaly učitelky pochvalu, kterou však většinou nedokázaly cíleně využít k dalšímu rozvíjení a upevňování dovedností dětí.

Plánování a cíle řízených činností vycházely z tématických celků, v nichž byla patrná motivační návaznost, ale zvolená témata neodpovídala vždy aktuální situaci ve třídě a prožitkům dětí. Organizaci řízených činností se podařilo učitelkám většinou vhodně rozvolnit, přesto díky některým zavedeným rutinním způsobům vznikaly v určitých momentech zbytečné prostoje. Použité metody a formy práce měly jak tvořivý, tak i tradiční ráz. Ve třídě mladších dětí se blížily více prožitkovému učení, u starších byly spíše didaktizující a dětské prožívání zasahovaly méně. Kladené nároky byly většinou přiměřené, ojediněle spíše nižší, ale ne vždy důsledně diferencované k věku a individuálním dětským schopnostem. Přesto učitelky nechávaly dětem prostor k uplatňování fantazie a zkušeností, přičemž, hlavně u nejstarších, dbaly i na přesné plnění úkolu. V některých případech předávaly dětem hotové poznatky bez promyšlenějšího využití aktivního učení. Děti pak projevovaly větší závislost na jejich pokynech. V jiných případech naopak dostávaly děti dostatek příležitostí k aktivitě a nové poznatky tak získávaly samostatně. Učitelky měly u dětí přirozenou autoritu. Přistupovaly k nim klidně, otevřeně a vlídně. Reagovaly na podněty dětí. Svým vystupováním pozitivně ovlivňovaly jejich chování i sociální vazby. Verbálně se však většinou uplatňovaly více než děti, jejichž řečový projev a myšlení příliš cílevědomě nerozvíjely.

Řízené činnosti měly dobrou úroveň.

Průběhové výsledky výchovně vzdělávací činnosti

Na pohybový rozvoj dětí z hlediska hrubé motoriky měla negativní vliv špatná vybavenost školy tělovýchovným náradím i pomůckami a malá cílevědomost při zařazování pohybových aktivit. Jemná motorika byla naopak rozvíjena cílevědomě, zvláště při pravidelně zařazovaných grafomotorických činnostech, což navíc vhodně podporovala i práce s keramickou hlinou v rámci zaměření školy. Všechny učitelky věnovaly patřičnou pozornost správnému držení tužky i příboru.

Sebeobslužné návyky uplatňované při oblékání a při stolování měly děti ve všech třídách dostatečně rozvinuté a upevněné. To se však nedá říci o hygienických návycích, s výjimkou třídy nejmladších dětí, kde je učitelky důsledně vyžadovaly. Kultura stolování byla přiměřená. Děti jedly čistě. Příbor jim byl nabízen, ale podle věku, nikoli podle individuálních schopností.

Zdvořilostní návyky neměly děti upevněné. I když se k sobě chovaly hezky a ohleduplně, příliš je nepoužívaly a pokud ano, tak jenom výběrově. Nedostatky se projevovaly zvláště při děkování za určitý úkon.

Děti byly velmi komunikativní. Měly velkou slovní zásobu a bohatý jazykový projev. Ten pozitivně ovlivňovala především dobrá a přirozená komunikativnost všech učitelek.

Při všech činnostech projevovaly děti dostatek sebedůvěry. Méně však uměly vzájemně spolupracovat. Tato schopnost nebyla dostatečně cílevědomě rozvíjena, což se projevilo zvláště při hrách.

Představitost a fantazii děti nejvíce uplatňovaly při hudebních činnostech, kde dosahovaly i velmi dobrých výsledků. Děti zpívaly velmi rády, čistě, intonačně a rytmicky dobře. V jiných činnostech se představitost a fantazie tak výrazně neprojevovaly.

Poznatky dětí z oblasti životního prostředí byly na běžné úrovni.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací práce byly celkově velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Údaje ve „Zřizovací listině“ ze dne 18. 12. 2003 jsou v souladu s „Rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení“ čj. OŠ/1762/2002, ze dne 27. 1. 2003.

Spolupráce občanského sdružení „Klub rodičů při MŠ Kneslova“ (vzniklo v roce 1998) je funkční pouze z hlediska financování akcí pro děti, ale ne v oblasti vzájemné informovanosti a ovlivňování výchovně-vzdělávací práce MŠ. Nad běžný rámec vybočuje zajištění možnosti práce s keramickou hlinou ve škole, díky peci, kterou škola vlastní.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina ze dne 18. 12. 2003
2. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení ze dne 27. 1. 2003, s účinností od 1. 2. 2002, č. j. OŠ/1762/2002
3. Školní vzdělávací program *Mateřská škola Kneslova 7, Brno*
4. Pracovní plán na školní rok 2003/2004 *Mateřská škola Kneslova 7, Brno*
5. Výroční zpráva o činnosti mateřské školy Kneslova 7, Brno školní rok 2002/ 2003
6. Vnější řád MŠ Kneslova 7, Brno na základě vyhl. č. 35/92
7. Zmocnění k odvádění dětí z MŠ pro školní rok 2002/2003
8. Režim dne
9. Pracovní doba zaměstnanců školy Kneslova 7, Brno šk.rok 2003/2004 ze dne 15. 8. 2003
10. Plán „kontrolní činnosti ředitelky školy a kritéria pro pohospitační pohovor“ pro školní rok 2003/2004
11. Organizační řád *Mateřská škola Kneslova 7, Brno*
12. Kritéria pro udělování nenárokových složek platu
13. Záznamy z hospitací za školní rok 2003/2004 (3ks.)
14. Zápisy z jednání pedagogických a provozních porad za školní rok 2002/2003 a 2003/2004
15. Třídní vzdělávací programy 1.,2.a 3. třídy pro školní rok 2003/2004
16. Přehledy výchovné práce ze všech tříd pro školní rok 2003/2004
17. Záznamy o dětech
18. Provozní řád školy
19. Výčet vzdělávacích akcí pedagogických pracovníků od roku 1996 do roku 2003
20. Inspekční zpráva ze dne 12. 1. a 13. 1. 1999, Č. j. 122 23/99 - 11087
21. Podkladová inspekční dokumentace
22. Dotazníky rodičů

ZÁVĚR

Personální podmínky, zejména promyšlenost organizace, pěkné vztahy mezi učitelkami, další vzdělávání a cílené zavádění nových poznatků z moderních trendů předškolní výchovy

pozitivně ovlivňují naplňování programu školy. Za negativum lze považovat dlouhodobou absenci cílevědomé kontrolní činnosti ve výchovně-vzdělávací práci, kterou však ředitelka se zavedením ŠVP obnovila.

Materiálně-technické vybavení, jeho účelnost, trvalá a průběžná renovace i nadstandardní výbava, zvláště keramickou pecí kladně přispívají k naplňování výchovně-vzdělávacích záměrů školy. Naopak negativně působí nedostatečné vybavení pro pohybové činnosti.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací činnosti pozitivně ovlivnily organizační uvolnění průběhu činností, pěkná komunikace a vstřícné vztahy ve třídách, kde panovala atmosféra důvěry. Úroveň spontánních činností byla vyšší, což se promítlo do celkového hodnocení výchovně-vzdělávací práce. Negativně působilo ne vždy zcela ujasněné plánování, zejména v řízených činnostech.

V kvalitě práce MŠ byl od minulé inspekce zaznamenán posun k lepšímu v koncepčním plánování, zejména pak v jeho dopadu na výchovně-vzdělávací činnost. Zlepšily se psychohygienické podmínky dětí, omezil vznik konfliktů mezi nimi, vzrostla jejich soběstačnost i zdravé sebevědomí v důsledku změny organizace činností, která lépe vyhovuje dětským potřebám. Nápadně se zkvalitnila práce učitelek při provádění grafomotorických činností, díky vzdělání, které všechny v této oblasti prodělaly. Stagnují však péče věnovaná pohybovému rozvoji dětí, včetně jeho materiálního zabezpečení, promyšlenější nabídka a celkové hodnocení z hlediska individuálních dětských potřeb a informační systém ve vztahu k rodičům.

Doporučení :

Kontinuálně věnovat péči kontrolní činnosti, zejména následné, při naplňování výchovně-vzdělávacího programu školy. V zájmu funkční zpětné vazby provádět ji průběžně a včas.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Eliška Vencálková	..Eliška Vencálková, v. r.....
Členové týmu	Mgr. Hana Tesaříková	..Mgr. Hana Tesaříková, v. r.....

V ...Brně..... dne ...15. ledna 2004.....

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy:15. ledna 2004.....

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Hana Josefiová

...Hana Josefiová, v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce - Jihomoravský inspektorát, Křížová 22, 603 00 Brno. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2004-02-04	12-1040/04/11-952
Zřizovatel	2004-02-04	12-1040/04/11-952

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.